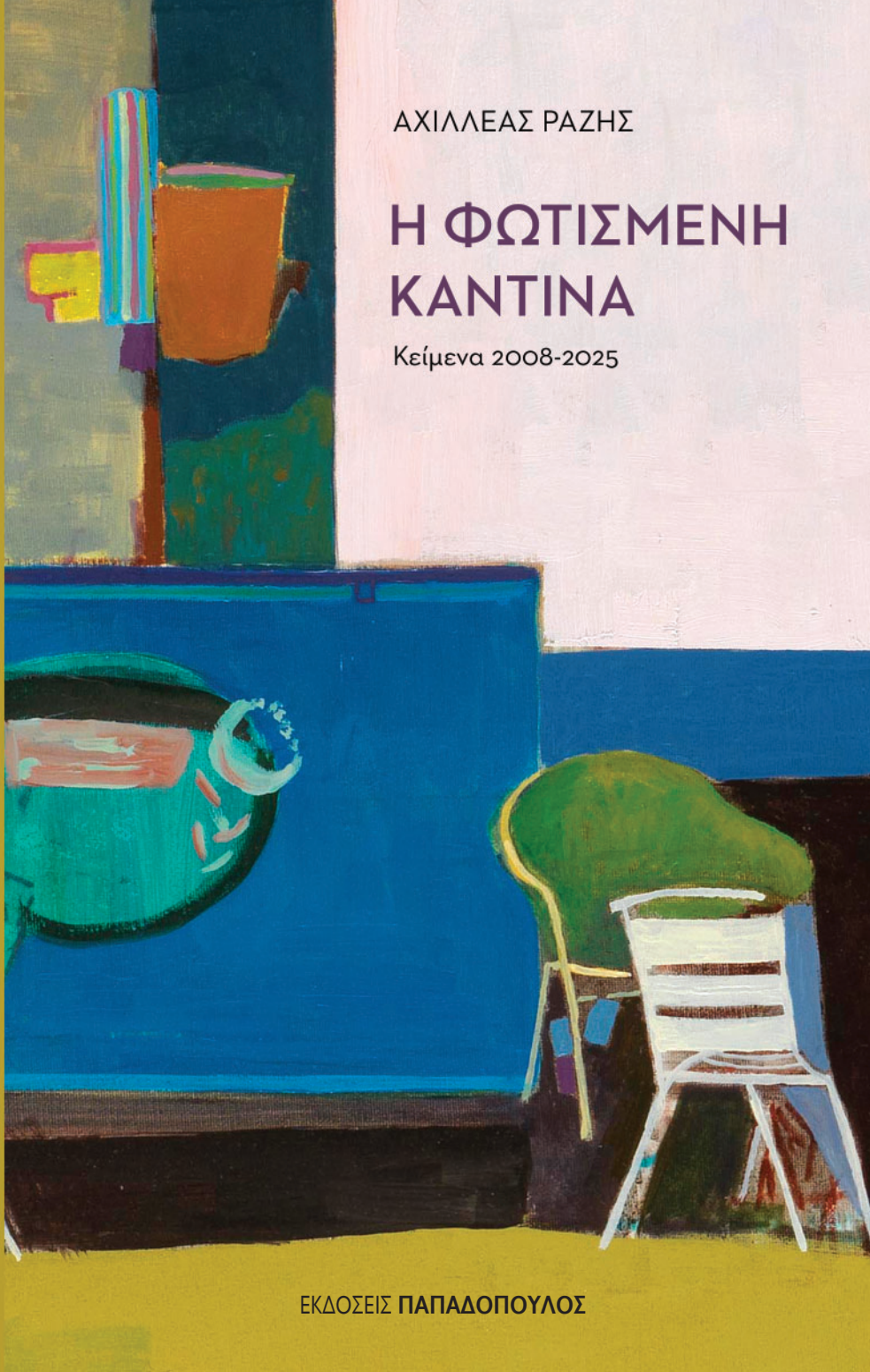

The background is an abstract painting. It features a large, solid blue rectangular area in the center. To the left of this blue area, there is a vertical strip of dark green and a horizontal strip of yellow. Above the blue area, there is a vertical strip of dark blue and a horizontal strip of light blue. In the bottom right corner, there is a white chair with a green cushion. The overall style is abstract and modern.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΡΑΖΗΣ

Η ΦΩΤΙΣΜΕΝΗ ΚΑΝΤΙΝΑ

Κείμενα 2008-2025

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΦΩΤΙΣΜΕΝΗ ΚΑΝΤΙΝΑ

Επιμέλεια-Διόρθωση: Χρύσα Φραγκιαδάκη

© 2026, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., Αχιλλέας Ραζής

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Ιούλιος 2026

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής
τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-618-232-425-7

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΡΑΖΗΣ

Η ΦΩΤΙΣΜΕΝΗ ΚΑΝΤΙΝΑ

(κείμενα 2008-2025)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δυο λόγια από τον συγγραφέα	8
Η σκιά του Νικ Κέιβ	11
Το βουβό παιδί.....	15
Ρεβόλβερ.....	19
Σουφλί.....	24
Ντέιβιντ Μπερν.....	27
Ο λαϊκός τραγουδιστής της εποχής μας	31
Καφενείο Φίλων Στέλιου Καζαντζίδη.....	35
Ανήσυχες μέρες με τον Σωκράτη Μάλαμα.....	41
Το χαμόγελο της Μαζόχα.....	49
Ένα φωτάκι στη νυχτερινή πολυκατοικία (Για τον Άκη Πάνου).....	61
Δεκαπέντε εξώφυλλα δίσκων	
Ο δρόμος	68
<i>Socrates drank the conium</i>	70
Στιγμές αγάπης.....	72
Υπάρχω.....	74
Έλα στο σήμερα.....	76
Ένα αστέρι γεννιέται.....	78
Μουσικές Ταξιαρχίες.....	80
Οι νταλίκες	82
Πάμε για τρέλες στις Σεϋχέλλες	84
Οι δακοκτόνοι.....	86
Ένα κρυμμένο Αχ.....	88
Τα δοκάρια στο γρασίδι περιμένουν τα παιδιά.....	90
Φτηνή ποπ για την ελίτ.....	92
Προσωπικά δεδομένα.....	94

<i>Superstar</i>	96
Η μαγκιά του Γιώργου Μάγγα.....	99
Καμένα Βούρλα.....	102
Γιώργος.....	104
Στάσου πλάι μου.....	106
Καουρισμάκι.....	109
Ένα χωριό με φως.....	111
Ακούγοντας Έλβις στο αυτοκίνητο.....	115
Ένας όχι τυχαίος καθαριστής δημόσιων τουαλετών.....	121
Φατμέ, ένα ρεαλιστικό συγκρότημα.....	125
Το πορτρέτο του παππού.....	129
Γιώργος Παρασκευαΐδης.....	135
Πέτρινα ρόδα.....	139
Για του λόγου το αληθές (για τον Διονύση Σαββόπουλο).....	147
Ο Ρόμπερτ Σμιθ στα εξήντα πέντε του.....	155
Ευχαριστίες.....	159

Δυο λόγια από τον συγγραφέα

The long and winding road
That leads to your door
Will never disappear
I've seen that road before
It always leads me here
Lead me to your door

«The Long and Winding Road»
The Beatles, 1970

Τα κείμενα αυτού του βιβλίου γράφτηκαν από το 2008 έως το 2025, σε τέσσερις διαφορετικές πόλεις. Μετακινούμουν συχνά λόγω των μεταθέσεών μου ως καθηγητή Καλλιτεχνικών: Αθήνα, Αλεξανδρούπολη, Κοζάνη, Χαλκίδα και πάλι Αθήνα.

Δεν προορίζονταν για βιβλίο. Ήταν κι αυτά μια ανάγκη έκφρασης, παράλληλη με τη ζωγραφική μου, την οποία δεν ήθελα –ούτε είναι σωστό– να τη βαραινώ με λόγια. Ήθελα να μιλήσω για τα πράγματα που αγαπώ. Τα μεγάλα και τα μικρά, που με μια πρώτη ματιά μπορεί να μη μοιάζουν μεταξύ τους, αλλά στο τέλος ενοποιούνται μέσα σου, αφού τα αγαπάς. Ένα ποπ αγγλικό συγκρότημα, μια λαϊκή τραγουδίστρια που συνάντησες στην Κοζάνη ή κάτι που είδες στον δρόμο.

Κουβαλάς μέσα σου αντιφάσεις, αλλά και πολλούς εαυτούς. *You contain multitudes*, για να παραλλάξουμε τον ντιλανικό στίχο του 2020.

Η Ελλάδα, εν τω μεταξύ, άλλαζε: κρίση, πανδημία, ακραίες φωνές που πλήθαιναν. Καθημερινοί εμφύλιοι στα social media, καρδούλες και μελιστάλαχτοι επικήδαιοι. Οι άνθρωποι άρχισαν να είναι όλο και πιο μόνοι, να ερωτεύονται το κινητό τους και να μισούν τον διπλανό τους. Εκεί, κάτω από το πολυτραγουδισμένο ελληνικό φως, το σκηνικό έμενε το ίδιο· το έργο άλλαζε.

Η πραγματικότητα είναι αντι-εμπνευστική· κι όμως, αν το αποδεχτείς αυτό, όλα θα έχουν τελειώσει. Είναι θέμα απόφασης, στάσης ζωής και πείσματος, επίσης. Στα κείμενα αυτά, όπως τα βλέπω τώρα όλα μαζί, διακρίνω αυτό το πείσμα και μια πίστη σε κάτι απροσδιόριστο ίσως, αλλά φωτεινό.

Στο τέλος, ανάμεσα στα χρόνια, στις πόλεις και στους δρόμους με τις πολλές στροφές, υπάρχει κάτι μικρό και επίμονο, κάτι σταθερό που αναζητείται, σαν μια φωτισμένη καντίνα στη μέση του πουθενά.

Αχιλλέας Ραζής
Νέο Ηράκλειο, Ιούλιος 2026

Η σκιά του Νικ Κέιβ

Αρχές καλοκαιριού, Ιούνιος. Πήγα να δω τον Νικ Κέιβ στη Θεσσαλονίκη. Αντί να δω ένα κουρασμένο παλικάρι, έναν βαριεστημένο ρόκερ, είδα έναν καλλιτέχνη που, σαν σχοινοβάτης, ισορροπεί ανάμεσα σε έννοιες όπως: παράδοση-νεωτερικότητα, κλασικό-σύγχρονο, σοβαρό-κωμικό, καινούργιο-παλιό. Κυρίως σκεφτόμουν το τελευταίο. Ποια είναι η σχέση του καινούργιου με το παλιό;

Γιατί μας πιάνει μια τρέλα, ειδικά στην Ελλάδα, με το καινούργιο; Καινούργιο αυτοκίνητο, ακίνητο, κινητό, καινούργια έπιπλα και ψυγεία, καινούργια γυναίκα, σχέσεις, φίλοι, καινούργιες ιδέες. Γιατί το παλιό προσπαθούμε βιαστικά να το κουκουλώσουμε, να το φιμώσουμε, να το ξεχάσουμε; Γιατί όταν το παλιό επιστρέφει ηχεί σαν κλαψιάρικη νοσταλγία ή σαν χαζοχαρούμενη αναβίωση; Είναι το παρελθόν παλιό και το παρόν καινούργιο;

Φυσικά, αν είναι να σκέφτεσαι όλα αυτά κατά τη διάρκεια μιας συναυλίας, τότε πάνε χαμένα τα σαράντα πέντε ευρώ που έδωσες για να μπεις. Μια καλή συναυλία την απολαμβάνεις· νιώθεις, έστω και προσωρινά, καινούργιος και ανάλαφρος, πιστεύεις ότι όλα αρχίζουν τώρα. Ο παλιός μας εαυτός περιμένει απέξω βαρύς κι ασήκωτος, και μας ξαναβρίσκει όταν σταματήσει η μουσική. Αλλά την ώρα της συναυλίας το μυαλό θέλει άλλα.

Στους Λαζαριστές, λοιπόν, είδαμε έναν Κέιβ οργισμένο, νεανικό, χιουμορίστα, στριптиζέρ, προκλητικό, τρυφερό, αλλά και πανκ, Ντιλαν, καουμπόη, νέγρο, αρχαίο και μεταμοντέρνο μαζί. Σε μια εποχή διαδικτυακού αυνανισμού και μελαγχολίας τύπου σουπερ μάρκετ, ο Αυστραλός επιμένει να μας μιλάει για φεγγαρότοπους, για τη νύχτα των λωτοφάγων, για τον άνθρωπο του μεσονυκτίου, και μαζί μ' αυτά επιμένει σταθερά με τον Ιησού, τις τρελές γυναίκες, τη λάσπη, το πάθος και τον πόνο. Επάνω στη σκηνή νόμιζες ότι συνεχώς προσπαθεί ν' αποφύγει ένα πελώριο μαύρο πουλί. Το συγκρότημα, «Οι Κακοί Σπόροι», ακολουθούσε τον τραγουδιστή σε όλους τους απίθανους τόπους του με συνέπεια, από τα ερεβώδη δάση μέχρι τις ηλιόλουστες πεδιάδες. Ειδικά ο Γουόρεν Έλις, βιβλική φιγούρα με ηλεκτροφόρο βιολί, έβγαζε κάτι ήχους άγνωστους, σαν να ήταν θαμμένοι για αιώνες κάπου στην αυστραλιανή έρημο. Το πιο σημαντικό όμως ήταν η σκιά του Νικ Κέιβ. Ήταν μια

σκιά με χαρακτήρα. Την έβλεπες να απλώνεται στον ένα τοίχο της Μονής σαν σκοτεινός αναρριχώμενος κισσός. Αμέσως σ' έκανε να σκέφτεσαι ποιος ακολουθεί ποιον; Η σκιά τον Νικ, ή ο Νικ τη σκιά;

Ας επανέλθω όμως σ' αυτό που άρχισα να λέω. Αν υποθέσουμε ότι ο Νικ είναι το «καινούργιο», και η Σκιά του είναι το «παλιό», τότε ποιος πραγματικά ακολουθεί ποιον; Μπορούμε να διαγράψουμε τη σκιά μας; Όχι. Μπορούμε να της ξεφύγουμε ή να την κυνηγήσουμε όπως κάνει η γάτα; Πάλι όχι. Ο Κέιβ το 'χει καταλάβει αυτό νωρίς και δεν μπαίνει στον κόπο. Αντιθέτως, έχει μάθει ν' ακούει τη Σκιά του. Η δύναμή του αντλείται από κει, από μια δεξαμενή απ' το παρελθόν. Το παλιό πρέπει να ξαναγεννηθεί στο καινούργιο. Η παράδοση ζητάει να ξανακερδηθεί. Τα κορίτσια που πληγώσαμε στο παρελθόν ζητούν να δικαιωθούν στο πρόσωπο του σημερινού μας κοριτσιού. Οι «παλιοί» μας εαυτοί, που επειδή δεν μας κάνανε τους πετάξαμε στα σκουπίδια σαν «καλοί» Νεοέλληνες, ζητούν να γίνουν σκιές μας.

Μπορούμε να ζήσουμε χωρίς το «παλιό»; Πώς είναι ο άνθρωπος χωρίς τη σκιά του; Είναι ένας άνθρωπος φωτισμένος τεχνητά από τους προβολείς των ιδεών του και μόνο. Είναι αυτός που, στο όνομα μιας ιδέας, δεν αναλαμβάνει το ρίσκο να αντιμετωπίσει τη ζωή όπως έρχεται, με όλες της τις σκιές, τα κενά και τις τρύπες της. Μια ζωή λειασμένη είναι ψευτοζωή. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, υπάρχει

ο κίνδυνος να μας ρουφήξει το «παλιό», να πνιγούμε στη σκιά του «παρελθόντος». Αυτό είναι το δεύτερο αγαπημένο σπορ των Ελλήνων, μετά τη λατρεία για το «καινούργιο». Τότε γινόμαστε οπαδοί φανατικοί και λάτρεις φαντασμάτων. Καταλήγουμε να λέμε ότι η ζωή εκεί έξω είναι μια Τερατώδης Καθημερινότητα. Υπάρχει, τελικά, η ενδιάμεση κατάσταση; Πώς ισορροπεί ο Νικ Κέιβ στο σχοινί;

Με το φρικτό αυτό ερώτημα κολλημένο σαν τσίχλα στο μυαλό μου οδηγούσα στην Εγνατία με τον ασπρουλιάρικο ουρανό της. Επέστρεφα σε μια πόλη που μπορεί ποτέ να μη ζωγραφιστεί, να μην τραγουδηθεί. Μια πόλη με κομμωτήρια και καταστήματα DVD. Χωρίς σκιές και φαντάσματα, νεόδομητη. Ίσως αυτό το «τίποτα», να είναι το κατάλληλο πεδίο για να ξεκινήσουμε να ζούμε «δημιουργικά» τις αντιφάσεις και τα διλήμματά μας. Δεν ξέρω, ίσως.

(Γραμμένο μετά από μια συναυλία των Nick Cave and the Bad Seeds στη Μονή Λαζαριστών στη Θεσσαλονίκη, στις 6 Ιουνίου 2008)

Το βουβό παιδί

Στο σχολείο που δουλεύω υπάρχει ένας μαθητής, ο Πέτρος. Είναι αυτιστικός, μια πολύ σοβαρή περίπτωση. Είναι τριάντα χρονών και δεν βγάζει λέξη απ' το στόμα του. Σπάνια, όταν δεν πάει άλλο, τον πιάνουν κρίσεις και μουγκρίζει. Μοιάζει σαν να 'χει κλειδώσει την ψυχή του χιλιάδες φορές, και ύστερα να πέταξε το κλειδί στον πιο βαθύ ωκεανό. Δεν είναι ο μόνος. Είναι πολλοί, με διαφορετικά πρόσωπα και ιστορίες. Ο Πέτρος, όμως, ανήκει στις πιο συγκινητικές περιπτώσεις.

Γενικά, αποφεύγω να γράφω έτσι. Είναι πολύ εύκολο να κατρακυλήσεις στον οίκτο και να φτιάξεις ένα καθωσπρέπει βουρκωμένο κειμενάκι. Είμαι ήδη τρία χρόνια σε ειδικό σχολείο και βλέπω καθημερινά τους ίδιους και τους ίδιους μαθητές. Μαζί λερώνουμε τα χέρια μας με μπογιές, μαζί χορεύουμε και γελάμε. Είναι μια γλυκιά καθημερινή επικοινωνία. Είναι μαγικό το πώς βρέθηκα διορισμένος καθηγητής ζωγραφικής σε ένα τέτοιο περιβάλλον. Βρέθηκα, από την κοσμάρα μου, σ' έναν εντελώς άγνωστο κόσμο. Έτσι, χωρίς καθόλου ειδική εκπαίδευση, βρέθηκα ένα πρωί σε μια τάξη με κάμποσα ζευγάρια μάτια να με κοιτάζουν. Τι να πεις σ' αυτά τα παιδιά; Άρχισα ν' αυτοσχεδιάζω, έκανα λάθη, ρώτησα ειδικούς,

κατέβασα ιδέες από το διαδίκτυο, έκανα τον θεατρίνο και, τελικά, προχώρησα μέχρι εδώ. Η αλήθεια, πάντως, είναι ότι οι περισσότεροι δεν αντιμετωπίζουν το θέμα σοβαρά – μόνο με σοβαροφάνεια, δυστυχώς. Σ' αυτό το πεδίο λειτουργούμε λίγο σαν κασκαντέρ, χωρίς δίκτυ ασφαλείας. Σαν κασκαντέρ, λοιπόν, προσγειώθηκα σε μια τάξη και βρέθηκα να κοιτάζω τον Πέτρο, το βουβό παιδί. Περνάει την ώρα του ξαπλωμένος σ' έναν καναπέ, με τα πόδια ακουμπισμένα ψηλά στον τοίχο, και το βλέμμα να 'χει φύγει προς άγνωστες κατευθύνσεις. Ακούει όλη μέρα ποντιακά σ' ένα ραδιόφωνο όλο παράσιτα, λες και θέλει η ψυχή του να σμίξει μ' αυτή την ξερή, μονόχορδη και όλο ηλεκτρισμό μουσική. Κάθονται κι εγώ απέναντι, με το κεφάλι γεμάτο ιδέες, σχέδια και προβλήματα πολυτελείας. Τον παρατηρώ και σκέφτομαι ότι όλοι μας, τελικά, κρύβουμε μέσα μας ένα τέτοιο παιδί. Υπάρχουν ακόμη πράγματα που μας μαγκώνουν και μας κλειδώνουν. Πράγματα που χάνονται μέσα στον χρόνο, πολλές φορές για πάντα, άλλα που επιμελώς αποσιωπώνται και άλλα που βγαίνουν με τη μορφή νεύρωσης ή εμμονής. Οι «μοντέρνοι καιροί», το καλό μας κλίμα, ή απλώς η συνήθεια, μας ωθούν στο να βιώνουμε τα πράγματα μ' έναν ανάλαφρο και όσο γίνεται πιο ανώδυνο τρόπο. Κι όμως μικρά βουβά δράματα εκτυλίσσονται και στις πιο ηλιόλουστες περιοχές. Φτάνει να παρατηρήσει κανείς προσεκτικά τους περαστικούς στον

δρόμο. Πίσω απ' την «κανονικότητα», θα δεις συχνά το βλέμμα του χαμένου, το τικ του απελπισμένου. Γιατί γκρινιάζει ο Έλληνας; Ίσως κατά βάθος όλοι ψάχνουμε για το χαμένο κλειδί...

Κοιτάζω τον Πέτρο στα μάτια, και με κοιτάζει. Στα μεγάλα μαύρα μάτια του, αρχίζω και βλέπω τον εαυτό μου.

(2008)

Ρεβόλβερ

Όταν πέθανε ο Χάρισον, ένιωσα σαν να έφυγε ένας πολύ αγαπημένος θεός. Η σχέση μου με τους Beatles είναι ζωντανή, σχεδόν οικογενειακή. Ακόμη και στα δεκάξι, όταν άκουσα ξαφνικά Clash και Pistols, τους απαρνήθηκα ηχηρά, σαν να είχα τσακωθεί για πρώτη φορά με τον πατέρα μου.

Τώρα είμαι τριάντα τριών, μεγαλύτερος από την ηλικία που είχαν όταν διαλύθηκαν. Στην ηλικία μου ο καθένας είχε ήδη δύο ή τρεις σόλο δίσκους, είχε περάσει από κλινικές αποτοξίνωσης, είχε κάνει παιδιά, είχε κουρευτεί, είχε αφήσει μούσι, είχε ξανακουρευτεί και ήδη τους θεωρούσαν «δεινόσαυρους». Όλα είχαν συμβεί μέσα σε οκτώ χρόνια. Για να είμαι πιο ακριβής, από το τέλος του 1965 έως το 1967. Μέσα σε αυτή τη διετία κυκλοφόρησαν τα *Rubber Soul*, *Revolver*, *Sgt. Pepper's*, τρεις δίσκοι που τους μετέφεραν με ιλιγγιώδη ταχύτητα από τον ασφαλή και δίχως ρίσκο ήχο του ποταμού Μέρσεϊ στον πολυδιάστατο ήχο της πραγματικότητας. Μέσα σε δύο χρόνια, όλα από ασπρόμαυρα έγιναν έγχρωμα. Το *Revolver* το ακούω πολύ συχνά τελευταία. Πιστεύω ότι είναι ο ιδανικός δίσκος για μεταβατικές περιόδους, όπως αυτή που περνάω ή περνάμε. Ένας δίσκος που βρίσκεται σε μετέωρη στιγμή, κατάλληλος

για ανθρώπους που αλλάζουν, που κάνουν τον ήχο τους καινούργιο όχι για λόγους στιλ αλλά από ανάγκη. Όλα γίνονται κάτι άλλο και αυτό αρχίζει επιτέλους να φαίνεται. Υπάρχουν κι άλλοι τέτοιοι δίσκοι, οριακοί: Το *Bringing It All Back Home* του Ντιλαν ή το *Pet Sounds* των *Beach Boys*, για παράδειγμα, προηγήθηκαν και το *Revolver* έχει κάτι από το άρωμά τους. Αποπνέει κι αυτό μια αίσθηση απελευθέρωσης από τις παλιές φόρμες που μας βαραίνουν. Με έναν τρόπο μοιάζει να δηλώνει: αφήνω τον παλιό κόσμο και, χωρίς να τον διαλύω εντελώς, παίρνω ό,τι χρειάζομαι και προχωρώ προς κάτι καινούργιο. Περίπου τα μισά τραγούδια του δίσκου διατηρούν κάτι από τους ασπρόμαυρους χρόνους. Απευθύνονται πάλι σε κάποιο κορίτσι, υπάρχει ακόμη λίγη από τη βρετανική εισβολή και στοιχεία του γνώριμου ήχου που τους καθιέρωσε. Όμως ο βήχας που ακούγεται στην αρχή, πριν από το «*Taxman*», μάς προετοιμάζει για έναν δίσκο πιο τσαλακωμένο, πιο ρέμπελο, πιο ειλικρινή, έναν δίσκο που δεν κρύβει τις ατέλειές του.

Αγαπώ σχεδόν τα πάντα στο *Revolver*. Τα «*Eleanor Rigby*» και «*For No One*» έχουν τη σοβαρότητα και το μεγαλείο μιας παλιάς ελαιογραφίας σκληρής υπαρξιακής θλίψης, παιδιά και τα δύο ενός τολμηρού και τόσο ώριμου, παρά τα είκοσι τρία του χρόνια, ΜακΚάρτνεϊ. Το ξεσηκωτικό «*Taxman*» με τις σοσιαλίζουσες αποχρώσεις του και τις κοφτερές κιθάρες του. Το τεμπέλικο και γεμάτο υπονοούμε-

να «I'm Only Sleeping». Την υπέροχη μπασογραμμή στα «Taxman», «She Said, And Your Bird Can Sing», «Doctor Robert». Το σχεδόν παιδικό «Yellow Submarine». Το τρισδιάστατο «Tomorrow Never Knows» του Λένον που κλείνει τον δίσκο και αφήνει μια πόρτα ανοιχτή προς το μέλλον. Και πολλά ακόμη. Ο ήχος του *Revolver* δεν είναι καθόλου ρετρό. Αν και γράφτηκε πριν από σαράντα τόσα χρόνια, βρίσκει κανείς μέσα του στοιχεία που παραμένουν επίκαιρα, όπως παραμόρφωση και λούπες. Υπάρχει επίσης ένα άνοιγμα σε πολλές διαφορετικές κατευθύνσεις, όχι με τη διάθεση δυσκοίλιου πειραματισμού αλλά με τη χαρά των παιδιών που ανακαλύπτουν κάτι. Έτσι, πλάι στις ηλεκτρικές κιθάρες έρχονται και δένουν τα κόρνα και τα σιτάρ, συμπληρώνοντας τη γιορτή. Σε όλο τον δίσκο υπάρχει μια ατμόσφαιρα μυστικού ηλεκτρισμού, σαν να βρισκόμαστε λίγο πριν από μια μεγάλη αποκάλυψη. Εδώ σιγοβράζουν όλα όσα θα ανθοφορήσουν αργότερα στο *Sgt. Pepper's*.

Ο δίσκος έχει και αδυναμίες. Υπάρχει μια επιπόλαιοι και ξώπεση ακόμη χρήση της ινδικής μουσικής στο «Love You Too» από τον Χάρισον, ο οποίος αργότερα θα δώσει πολύ πιο ώριμα δείγματα. Υπάρχει επίσης μια αφέλεια δεκαετίας του 1960 στους στίχους, σημείο στο οποίο ο Ντιλαν τότε τα κατάφερνε καλύτερα. Αδυναμία μπορεί να θεωρηθεί και ο δισταγμός που νιώθει κανείς λίγο πριν εγκαταλείψει για πάντα το παλιό του πρόσωπο. Το 1966 όλοι, και οι

μουσικοί της ποπ, φυσικά, πρέπει να ένιωθαν κάπως έτσι.

Ποιο είναι το νόημα να ακούμε το *Revolver* σήμερα, τώρα που όλα συμπιέζονται σε μικροσκοπικά φλασάκια; Τι έχουμε να κερδίσουμε από ένα βινύλιο του 1966, τώρα που οι νεότερες γενιές απομακρύνονται ή και αγνοούν, ακόμα, την κληρονομιά ενός κόσμου του οποίου μέρος αποτελούν και οι Beatles.

Ίσως οι περισσότεροι να μην κερδίσουν τίποτα. Όσοι έχουν αυταπάτες και επιμένουν να πιστεύουν ότι οι Beatles ήταν οι ελαφροί και οι Stones οι σκληροί, όσοι χωρίζουν τα πάντα σε Παναθηναϊκούς και Ολυμπιακούς, σε καλούς και κακούς, σε παλιούς και νέους, είναι καταδικασμένοι να μην καταλαβαίνουν τίποτα, ούτε τους μεν ούτε τους δε, ούτε καν τον εαυτό τους.

(2009)

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΡΑΖΗΣ

Η ΦΩΤΙΣΜΕΝΗ ΚΑΝΤΙΝΑ

Κείμενα 2008-2025

Τα κείμενα αυτού του βιβλίου... «δεν προορίζονταν για βιβλίο», όπως αποκαλύπτει ο συγγραφέας τους στο εισαγωγικό του σημείωμα. Γράφτηκαν στη διάρκεια μιας μεγάλης χρονικής περιόδου, από το 2008 έως το 2025, και σε τέσσερις διαφορετικές πόλεις της χώρας μας, όπου βρέθηκε ο εικαστικός Αχιλλέας Ραζής ως καθηγητής Καλλιτεχνικών. Γεννήθηκαν από την επιθυμία του να καταγράψει περιστατικά, εικόνες και εντυπώσεις από αυτή την περιπλάνησή του και, μέσα από αυτά, να μιλήσει για όσα αγαπά. Η αγάπη, όμως, είναι ένα χωνευτήρι που συντήκει όσα αγαπάμε και έτσι, κάποια στιγμή, τα ανεξάρτητα αυτά κείμενα, για μικρά και μεγάλα πράγματα που, εκ πρώτης όψεως, μπορεί και να μη μοιάζουν μεταξύ τους, απαίτησαν και απέκτησαν ενιαία φωνή. Συνοδευμένα από σκίτσα του ίδιου του δημιουργού και από φωτογραφίες του αρχείου του, είναι μια κατάθεση πίστης «σε κάτι απροσδιόριστο ίσως, αλλά φωτεινό [...] κάτι σταθερό που αναζητείται, σαν μια φωτισμένη καντίνα στη μέση του πουθενά».

www.epbooks.gr